

KOHTUOTSUS

EESTI VABARIIGI NIMEL

Tsiviilasja number	2-12-748
Kohus	Pärnu Maakohus
Kohtunik	Heli Käpp
Otsuse avalikult teatavaks tegemise aeg ja koht	10.august 2012 kell Pärnu kohtumaja kantselei kaudu
Tsiviilasi	OÜ P-TRUCKS hagi Pärnu kohtutäitur Rannar Liitmaa vastu kahju hüvitamiseks
Tsiviilasja hind	3505,54 eurot
Menetlusosalised ja nende esindajad	Hageja: OÜ P-TRUCKS (registrikood 10335807, asukoht papiniidu 19, Pärnu 80042); Hageja lepinguline esindaja vandeadvokaat Ljudmila Tamar (AB TAMAR, Kuninga 24, Pärnu; e-post menetlus@tamar.ee) Kostja: Pärnu kohtutäitur Rannar Liitmaa (registrikood 11823160, asukoht Pühavaimu 10, Pärnu 80011; e-post: rannar.liitmaa@taitur.just.ee) Kostja lepinguline esindaja vandeadvokaadi abi Anu Talu (AB Järve, Otti ja Partnerid; Uus tn 1, Pärnu 80010, e-post: anu.talu@jolab.ee)
Kohtuistung	19.juuli 2012
Istungil osalesid	Adv L. Tamar ja adv A. Talu

RESOLUTSIOON

- Hagi rahuldada.**
- Välja mõista Pärnu kohtutäitur Rannar Liitmaa'lt OÜ P-TRUCKS (registrikood 10335807) kasuks 3568,50 € (kolm tuhat viissada kuuskümmend kaheksa eurot ja 50 senti, sh põhivõlg 3505,40 € ja hagi esitamise seisuga sisenoütavaks muutunud viivis 63,10 €).**
- Välja mõista Pärnu kohtutäitur Rannar Liitmaa'lt OÜ P-TRUCKS kasuks viivis protsendina tasumata põhivõlast (otsuse tegemise seisuga 3505,40 €) VÕS § 113 lg 1 teises lauses sätestatud määras (EKP + 7% aastas) alates 05.01.2012 kuni põhinõude täieliku tasumiseni.**
- Menetluskulud jätta täies ulatuses Pärnu kohtutäitur Rannar Liitmaa kanda.**
- Jätta menetlusosaliste taotlused 19.07.2012 kohtuistung protokolliga parandamiseks rahuldamata ja võtta parandusettepanekud protokolliga juurde.**

Edasikaebamise kord

Kohtuotsuse peale võib esitada apellatsioonkaebuse 30 päeva jooksul arvates otsuse apellatsioonkaebuse esitajale kättetoimetamisest, kuid mitte hiljem kui viie kuu möödumisel kohtuotsuse avalikult teatavastegemisest. Apellatsioonkaebus esitatakse Tallinna

Ringkonnakohtule. Apellatsioonkaebus võidakse lahendada kirjalikus menetluses, kui kaebuses ei taotleta selle lahendamist kohtuistungil.

TsMS § 187 lg 6 kohaselt peab seaduses sätestatud tähtaja järgimiseks tegema menetlusabi taotleja tähtaja kestel ka menetlustoimingu, mille tegemiseks ta menetlusabi taotleb, eelkõige esitama kaebuse. Kaebuse põhjendamiseks või riigilõivu tasumiseks või kaebuses esineva sellise puuduse kõrvaldamiseks, mis on seotud menetlusabi taotlemisega, annab kohus mõistliku tähtaja pärast menetlusabi andmise taotluse lahendamist, kui nimetatud taotlus ei olnud esitatud põhjendamatult või tähtaja pikendamise eesmärgil. See ei välista menetlustähtaja ennistamist.

HAGI ASJAOLUD JA HAGEJA NÕUE

05.01.2012 OÜ P-Trucks esitas Pärnu Maakohtule hagi Pärnu kohtutäitur Rannar Liitmaa vastu kahju hüvitamiseks summas 3505,54 € ja viivise väljamõistmiseks.

Hagiavalduses kirjeldatud asjaolude kohaselt OÜ P-Trucks esitas 19.05.2008 kohtule hagi OÜ Stegeman Transport vastu 54 847,60 krooni väljamõistmiseks (tsiviilasjas 2-08-20037). 17.06.2008 kohus rahuldab koos hagiavaldusega esitatud hagi tagamise taotluse ja määras hagi tagamiseks teha käsutamise keelumärke Eesti Riiklikus Autoregistrikeskuses OÜ-le Stegeman Transport veoautole DAF 95 XF, registrimärk 502 AVL.

17.06.2008 Pärnu kohtutäituri Rannar Liitmaa võttis menetluse hageja poolt Pärnu Maakohtu 17.06.2008 määruse alusel esitatud täitmisavalduse, avas täitetoimiku 175/2008/1338 ja esitas Eesti Riiklikule Autoregistrikeskusele (edaspidi ARK) keelumärke seadmise avalduse OÜ-le Stegeman Transport kuuluvale veoautole, registrimärgiga 502 AVL, vara käsutamise keelumärke seadmiseks hageja kasuks. 18.06.2008 täitur esitas maakohtule teatise hagi tagamise määruse täitmise kohta.

Veebruaris 2009 (menetluse käigus hageja esindaja täpsustatud aja järgi mais 2009) sai hageja teada, et veoautole seatud vara käsutamise keelumärke on kostja poolt 08.01.2009 esitatud keelumärke kustutamise avalduse alusel Eesti Riiklikust Autoregistrikeskusest kustutatud, 09.01.2009 Stegeman Transport OÜ ja Euro Electrics OÜ sõlmisid sõiduki DAF TE 95 XF, registrimärgiga 502AVL, müügilepingu ning 10.01.2009 Euro Electrics võõrandas sõiduki edasi OÜ-le Soojuseksperit.

Pärnu Maakohtu 19.06.2009 tagaseljaotsusega tsiviilasjas 2-08-20037 hagi OÜ Stegeman Transport vastu rahuldati ja mõisteti hageja kasuks välja 54 847,60 krooni. Tagaseljaotsus tühistati ja asi saadeti uueks läbivaatamiseks Pärnu Maakohtule. Pärnu Maakohtu 24.05.2011 otsusega mõisteti uuesti Stegeman Transport OÜ-lt hageja OÜ P-Trucks kasuks välja 3505,40 € (54 847,60 krooni). Kohtuotsus jõustu 02.07.2011.

27.09.2011 saatis hageja kostjale nõude, milles palus ametitegevuse käigus süüliselt tekitatud kahju 3505,54 € hüvitada 10 päeva jooksul. 08.12.2011 kostja esindaja kirjalikus vastuses kahjunõudele möönis, et kohtutäituribüroo töötaja koostas 08.01.2008 keelumärke kustutamise avalduse, mis esitati ARK-ile, kuid sellega ei tekkinud hageja ettevõttele kahju, kuna kohtutäiturile teadaolevalt 24.05.2011 kohtuotsust tsiviilasjas 2-08-20037 täidab kohtutäitur Reet Rosenthal hageja algatatud täitemenetluses.

Tartu kohtutäitur Reet Rosenthal 19.12.2011 teatas hagejale, et puudub igasugune võimalus hageja kohtuotsust täita.

Hageja leiab, et kostjal puudus õiguslik alus tsiviilasjas tehtud hagi tagamise määruse tühistamiseks ja ARK-ile vara käsutamise keelumärke kustutamiseks avalduse esitamiseks. Hageja ei ole arestitud sõiduki võõrandamiseks luba andnud. Kostja õigusvastase teo tõttu on

hagejale tekkinud kahju vähemalt kohtuotsuses märgitud summas. Kui hagi tagamine oleks kestnud kuni kohtuotsuse täitmiseni, oleks hageja täitmise käigus saanud väljamõistetud summa kätte, kuna nõude rahuldamine pidi toimuma hagi tagamise korras veoautole seatud käsutamise keelumärke realiseerimisega. Muul viisil ei ole hagejal võlgnikult kohtuotsusega väljamõistetud summat 3505,40 € enam võimalik saada. Hagi tagamispüsimise korral oleks hageja 18.07.2011 täitmisavalduse alusel kohtutäitur saanud asuda arestitud sõiduki võõrandamisele juba septembris 2011, mil lõppesid nõude vabatahtlikuks täitmiseks määratud tähtajad ja pöörati täitmine võlgniku varale (arestiti arveldusarved krediidasutustes). Kuna võlgnikul vara puudus oli hageja ainsaks võimaluseks oma nõude rahuldamine arestitud vara arvel. Seega on hagejale kahju tekkimine põhjuslikus seoses kostja poolt keelumärke õigusvastaselt kustutamise. Kostja ametitoiminguid täites pidi olema teadlik, millisel alusel on lubatud hagi tagamise korras seatud käsutuskeelu kustutamine registrist, mistõttu on hageja hinnangul tegemist kostja (tema töötaja) poolt tahtlikult tekitatud kahjuga.

Hageja on kahju hüvitamisega viivitanud hagi esitamise hetkeks 90 päeva (08.10.2011 – 05.01.2012) ja sissenõutavaks on muutunud kahjusummalt VÕS § 113 lg 1 teises lauses sätestatud määraga arvestatud viivis summas 63,10 € Hageja palub kostjalt välja mõista hagi esitamise ajaks sissenõutavaks muutunud viivise summaliselt ja edasi protsendina põhivõlast alates hagi esitamisest kuni põhinõude täitmiseni. Menetluskulud taotleb hageja jätta kostja kanda.

Kostja vastuses esitatud vastuväidete kohta hageja esindaja 23.03.2012 kirjalikus menetluskohaldamises märkis, et kostja seisukoht, nagu tal puudunuks õigus hagi tagamise määrust täita, on ekslik. Hagi tagamise määrus on seadusest tulenevalt viivitamata täidetav. Kostja ei ole nimetanud ühtegi seadust, mis oleks keelanud tal 17.06.2008 hagi tagamise määrust täita. Kostja viidatud TMS § 49 lg 1 reguleerib kohtutäituri tegevust täitemenetluse lõpetamisel, kuid ei anna alust vara arestist vabastamiseks hagi tagamise määruse täitmisel. Antud asjas puudub ka täitemenetluse lõpetamise otsus TMS § 50 lg 1 kohaselt, mis peaks eelnema keelumärke kustutamisele. Lisaks saab kohtutäitur TMS § 49 järgi kustutada vaid keelumärke, mis on tema poolt pandud varale täitemenetluses. Täitemenetlus hagi tagamise määruse täitmisel on lõppenud määruse täitmisega, mille kohta on registripidaja kinnitus. Asjaolude muutumise korral võib hagi tagamise tühistada kohus. Kostjal puudus õiguslik alus tsiviilasjas tehtud hagi tagamise määruse tühistamiseks ning kostja sellesisuline tegevus oli õigusvastane.

Hagejal ei ole alust arvata, et 2011.a lõpus alustatud täitemenetluses müüdiv võlgniku veoauto oleks müüdnud alla täidetavas kohtuotsuses märgitud summa. Portaalil Auto24 on sarnaste näitajatega veoautode müügihindadeks käesoleval ajal ca 18 000 – 29 000 € ning sellise auto müügist on reaalne rahuldada hageja nõue. Hageja oleks olnud ka ise huvitatud selle veoauto omandamisest soodsa hinnaga. Seega on kahjusummaks kohtuotsusega väljamõistetud summa 3505,40 €.

Kostja õigusvastaseks teoks ei ole keelumärke seadmine registris, vaid keelumärke kustutamine olukorras, kus hagi tagamise määrus kehtis. Hageja viis ise kohtumääruse täitmiseks täiturile ja tasus selle eest, s.t hageja oli piisavalt hoolas oma eesmärgi saavutamisel. Hageja ei pidanud kontrollima, kas kohtumäärus on registreeritud jõudnud ka kohtu poolt saadetuna.

Hageja ei saanud 17.06.2008 määruse kohtutäiturile täitmiseks esitamisel teadma, et täitur pool aastat hiljem keelumärke õigusvastaselt kustutab, mistõttu jääb arusaamatuks kostja väide, et 17.06.2008 täitmisavaldus ei ole esitatud heas usus. Kohtutäitur ei ole esitanud võlgnikule ja sissenõudjale TMS § 50 lg 2 kohaselt täitemenetluse lõpetamise otsust, selline otsus puudub. Keelumärke kustutamisest sai hageja teada juhuslikult 2009 mais ja siis kohe võttis ühendust kostjaga, et juhtumi kohta rohkem teada saada. Kostja nõustus, et tuleb otsida lahendus, kuid kuna kohtumenetlus jätkus, jäi lahendus kohtutäituri poolt pakkumata. Riigivastutuse seaduse

eesmärgid ei kohusta hagejat enne kahju hüvitamise nõudmist täiendavaid tsiviilõiguslikke vaidlusi alustama. Kostja nimetatud õiguskaitsevahendid ei olnud hageja arvates ka tõhusad, mida näitab pankrotimenetluse raugemine ja veoauto tegelik edasimüük samal päeval kolmandale isikule, kelle heauskset omandamist eeldatakse. Kostja 08.01.2009 keelumärke kustutamise avaldusest ei nähtu, et täitemenetlus lõpetati TMS § 48 lg 7 alusel. Samuti tekib küsimus, millist täitemenetlust lõpetati, kuna täitemenetlus hagi tagamise määruse täitmiseks oli lõppenud juba 10.07.2008.

KOSTJA VASTUS

Kostja 13.02.2012 kirjalikus vastuses vaidleb hagile vastu.

Esmalt kostja märgib, et hageja väidetava kahju suurus on tõendamata. Kostja ei nõustu hageja seisukohaga, et kostja on tekitanud hagejale kahju vähemalt 24.05.2011 kohtuotsusega tsiviilasjas 2-08-20037 väljamõistetud summas. Hageja tegelikuks kahjuks saab olla veoauto DAF 95 XF, registrimärgiga 502AVL, müügihind täitemenetluses, mitte kohtuotsusega väljamõistetud summa. Tõendeid veoauto väärtuse kohta esitatud ei ole. Tuleb arvestada, et täitemenetluses võõrandatakse esemed harilikust väärtusest ca 70 % madalama hinnaga. VÕS § 127 ja RvS § 8 sätetest tulenevalt tuleb kahju hüvitamisega luua varaline olukord, milles kannatanu oleks siis, kui tema õigusi ei oleks rikutud.

Kostja ei ole õigusvastaselt toiminud. 08.01.2009 kehtinud TMS § 48 p 7 kohaselt kohtutäitur lõpetab täitemenetluse selle põhjendamatul alustamisel täitemenetluse tingimuste täitmata jätmise tõttu. Täiteasjas 175/2008/1338 puudus täitemenetluse alustamisel 17.06.2008 täitedokument TMS § 2 lg 1 p 1 mõistes. Pärnu Maakohtu 17.06.2008 kohtumäärus ei olnud täitemenetluse alustamise ajaks jõustunud ning ei kuulunud viivitamata täitmisele kohtutäituri poolt. 17.06.2008 kehtinud TsMS § 387 lg 2 nägi ette, et kui hagi tagamise määruse peab täitma kohtutäitur, edastab kohus määruse hagi tagamist taotlenud isikule ja määruses tuleb märkida, et määruse täitmiseks peab taotluse esitaja pöörduma kohtutäituri poole. Sellist märget maakohtu 17.06.2008 määruses ei ole. Määruse resolutsioonis on kohus märkinud selgelt, et määrus tuleb täitmiseks saata Eesti Riikliku Autoregistrikeskusele. Kohtutäituril puudus seadusest tulenev õigus täita 17.06.2008 kohtumäärust tsiviilasjas 2-08-20037. TMS § 49 lg 1 kohaselt täitemenetluse lõpetamise korral vabastab kohtutäitur vara viivitamata aresti alt ja esitab registripidajale avalduse keelumärke kustutamiseks.

Kostja tegevuse ja hagejale väidetavalt tekkinud kahju vahel puudub põhjuslik seos. Viidates Riigikohtu praktikas põhjusliku seose tuvastamise kohta esitatud seisukohtadele kostja leiab, et kahjulik tagajärg oleks saanud ka ilma kostja väidetava õigusvastase teosta, kuna kohus ei olnud 17.06.2008 määrust tsiviilasjas 2-08-20037 ARK-ile täitmiseks saatnud, samuti ei kontrollinud hageja kohtumääruse saatmist ARK-ile.

08.01.2008 kehtinud KTS § 6 lg 1 järgi vastutab kohtutäitur oma ametikohustuste süülise rikkumise eest. Kehtiva KTS § 9 lg 1 kohaselt kohtutäitur vastutab ametitegevuse käigus süüliselt tekitatud kahju eest riigivastutuse seaduses sätestatud alustel ja ulatuses. Kohtutäitur vastutab ka tema büroo töötajate poolt süüliselt tekitatud kahju eest. Käesoleval juhul ei ole kohtutäitur süüliselt käitunud, kuna keelumärke kustutamise avaldus esitati ARK-ile TMS § 48 p 7 ja § 49 lg 1 alusel.

Hageja on jätnud enda õiguskaitsevahendid kohaselt rakendamata (ei esitanud täiteasjas 186/2011/1479 võlgniku vara tagasivõitmise hagi TMS § 187 lg 1 alusel, ei maksnud pankrotimenetluse raugemise vältimiseks pankrotimenetluse kulude katteks deposiiti) ning soovib rahuldada oma nõuet kohtutäituri arvelt, on kohtutäituril põhjendatud kahtlus, et 17.06.2008 täitmisavaldus ei esitatud heas usus.

Kostja leiab, et hagejale tekkinud kahju eest vastutab OÜ Stegeman Transport juhatuse liige ja ainus osanik E.V., kes oli teadlik nii OÜ P-Trucks nõudest, kui ka 17.06.2008 määrusest OÜ Stegeman Transport veoautole ARK-is käsutamise keelumärke seadmise kohta ning kes esindas Stegeman Transport OÜ-d ka veoauto müügilepingu sõlmimisel.

Kuna kostja ei ole hagejale tekkinud väidetavas kahju süüdi, ei ole kostja hageja ees nõude täitmise viivitand ning viivisenõue on põhjendamatu. Lisaks ei ole hagiavalduses viivisearvestus õige, sest arvestuse aluseks oleva põhivõla summa 3505,54 € on kostja jaoks arusaamatu. Kostja palub jätta hagi täies ulatuses rahuldamata ja menetluskulud hageja kanda.

KOHTUOTSUSE PÕHJENDUSED

1. Hageja nõuab kohtule esitatud hagi kohtutäiturilt ametitegevuse käigus õigusvastase tegevuse süüliselt tekitatud kahju hüvitamist.

2. Kohus tegi kindlaks asja lahendamisel tähtsust omavad järgmised faktilised asjaolud, mille üle pooltel vaidlust ei ole:

- Hageja OÜ P-Trucks esitas 19.05.2008 Pärnu Maakohtule hagi Stegeman OÜ vastu 54 847,60 krooni väljamõistmiseks (tsiviilasi 2-08-20037).

- 17.06.2008 Pärnu Maakohtu määrusega tsiviilasjas 2-08-20037 hagi tagamiseks kohus otsustas seada võõrandamise keelumärke Eesti Riiklikus Autoregistris OÜ-le Stegeman Transport kuuluvale veoautole DAF 95 XF, registrimärgiga 502AVL. Kohtumääruse resolutsioon sisaldas korraldust saata määrus täitmiseks Eesti Riiklikule Autoregistrikeskusele.

- 17.06.2008 hageja esitas kohtumääruse täitmiseks ja käsutamise keelumärke seadmiseks ARK-is tähtsavalduse koos kohtumäärusega Pärnu kohtutäiturile Rannar Liitmaale;

- 17.06.2008 täitur alustas hageja avalduse alusel täitemenetluse nr 175/2008/1338, koostas samal päeval keelumärke seadmise avalduse ja esitas selle ARK-ile. 18.06.2012 kirjaga kohtutäitur teatas kohtule, et hagi tagamise määrus on 17.06.2008 seisuga täidetud; 20.06.2008 ARK teatas kostjale, et 17.06.2008 on taotletud keelumärke seatud. 20.06.2008 kohtutäituri tasu väljamõistmise otsusega määratud kohtutäituri tasu 855,50 krooni (sisaldab käibemaksu), tasus hageja 01.07.2008 ning 10.07.2008 on kohtutäitur vormistanud täitemenetluse TMS § 48 p 3 alusel lõpetamise otsuse, kuna Pärnu Maakohtu 17.06.2008 hagi tagamise määrus nr 2-08-20037 on täidetud.

- 08.01.2009 kohtutäitur koostas ja esitas ARK-ile keelumärke kustutamise avalduse, milles teatas, et OÜ Stegeman Transport vara on arsti alt vabastatud ning ARK on kohustatud kustutama sõidukile registrimärgiga 502AVL seatud keelumärke, kuna täitemenetlus on lõpetatud (alus: TMS § 49 lg 1).

- 09.01.2009 Stegeman Transport võõrandas vaidlusaluse sõiduki Euro Electrics OÜ-le, samal päeval registreeriti omanikuvahetus autoregistris ning 10.01.2009 Euro electrics OÜ omakorda võõrandas sõiduki OÜ-le Soojusekspert;

- 24.05.2011 Pärnu Maakohtu otsusega tsiviilasjas 2-08-20037 rahuldati OÜ P-Trucks hagi Stegeman Transport OÜ vastu ning hageja kasuks mõisteti välja 3505,40 €.

- hageja avalduse alusel alustas Tartu kohtutäitur Reet Rosenthal 20.07.2011 täitemenetluse nr 186/2011/1479, kuid kohtuotsust ei õnnestunud täita, kuna OÜ-l Stegeman Transport mingit vara ei ole;

- 29.12.2011 Tartu Maakohtu kohtumäärusega tsiviilasjas nr 2-11-53136 lõpetati Stegeman Transport OÜ pankrotimenetlus pankrotti välja kuulutamata raugemise tõttu ning ajutisele pankrotihaldurile tehti ülesandeks äriühing kahe kuu jooksul likvideerida likvideerimismenetluseta. 22.02.2012 Stegeman Transport OÜ kustutati äriregistrist.

3. 19.07.2012 kohtuistungil kostja mõonis, et 14.05.2011 kohtuotsusega väljamõistetud summa võib olla käsitatav hageja kahjuna, kuid kostja arvates puuduvad selle kahju kohtutäiturilt välja mõistmise eeldused: kohtutäituri õigusvastane tegu, põhjuslik seos kohtutäituri tegevuse ja kahju

vahel ning kohtutäituri süü. Pooled vaidlevad selle üle, kas kohtutäituri poolt 08.01.2009 keelumärke kustutamise avalduse koostamine ja liiklusregistrile esitamine oli õiguspärane ning kas hagejale tekkinud kahju on põhjuslikus seoses keelumärke kustutamisega. Vaidlust ei ole, et keelumärke kustutamise avalduse vormistamine / ARK-ile esitamine oli kohtutäituri (büroo töötaja) tahtlik tegevus, kuid toimingu õiguspärasusele antavast hinnangust sõltub, kas on alust rääkida kohtutäituri süüst.

4. Kohtutäituri seaduse (KTS) § 9 lg 1 järgi kohtutäitur vastutab oma ametitegevuse käigus süüliselt tekitatud kahju eest riigivastutuse seaduses sätestatud alustel ja ulatuses. Kohtutäitur vastutab ka tema büroo töötajate poolt süüliselt tekitatud kahju eest. Riigivastutuse seaduse (RvS) § 7 lg 1 alusel võib isik, kelle õigusi on avaliku võimu kandja õigusvastase tegevusega avalik-õiguslikus suhtes rikkunud (edaspidi *kannatanu*), nõuda talle tekitatud kahju hüvitamist, kui kahju ei olnud võimalik vältida ega ole võimalik kõrvaldada käesoleva seaduse §-des 3, 4 ja 6 sätestatud viisil õiguste kaitsmise või taastamisega. RvS § 3, 4 ja 6 käsitlevad haldusakti kehtetuks tunnistamist, toimingu lõpetamise ning haldusakti andmise või toimingu sooritamise nõudeid, millega ei ole võimalik kõrvaldada kohtutäituri poolt ametitegevuse käigus tekitatud kahju.

Tulenevalt RvS § 7 lg-st 4 kohaldatakse avaliku võimu teostamisel tekitatud kahju hüvitamisel lisaks käesolevale seadusele ka eraõiguse kahju hüvitamise sätteid, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti ja see ei ole vastuolus avalik-õiguslike suhete olemusega. Võlaõigusseaduse (VÕS) § 127 lg 1 järgi on kahju hüvitamise eesmärgiks kahjustatud isiku asetamine olukorda, mis on võimalikult lähedane olukorrale, milles ta oleks olnud, kui kahju hüvitamise kohustuse aluseks olevata asjaolu ei oleks esinenud. Isik peab kahju hüvitama üksnes juhul, kui asjaolu, millel tema vastutus põhineb, on kahju tekkimisega sellises seoses, et tekkinud kahju on selle asjaolu tagajärg (põhjuslik seos).

Seega käesolevas asjas on hagi rahuldamise eelduseks tuvastada, et hagejale on tekkinud kahju ning kahju on põhjustanud kohtutäitur oma õigusvastase toiminguga süüliselt.

5. RvS § 7 lg 3 kohaselt on hüvitatavaks kahjus otsene varaline kahju ja saamata jäänud tulu. Kohus leiab, et jõustunud kohtuotsusega hageja kasuks väljamõistetud summa 3505,40 € on VÕS § 128 lg 3 järgi käsitatav hageja otsese varalise kahjuna, kuna kohtuotsust kostjal vara puudumise tõttu täita ei õnnestunud, kostjaks olnud äriühing on pankroti raugemise järel registrist kustutatud ning hageja vara on talle tasumata võlgnevuse ulatuses vähenenud.

6. Järgnevalt kohus analüüsib, kas kohtutäituri toiming oli õiguspärane. Kohtule esitatud täitetoimiku nr 175/3008/1338 koopias nähtuvalt ei ole kohtutäitur teinud otsust täitemenetluse seaduse (TMS) § 48 p 7 alusel (s.o täitemenetluse lõpetamine täitemenetluse põhjendamatul alustamisel täitemenetluse tingimuste täitmata jätmise tõttu), mis andnuks aluse keelumärke kustutamiseks TMS § 49 lg 1 järgi, millele kohtutäitur 08.01.2009 keelumärke kustutamise avalduses viitab. Kohtuistungil kohtutäituri esindaja seletas, et kohtutäituri puudus vajadus täitemenetlust täiendavalt lõpetada, kuna täitemenetlus oli juba lõpetatud 10.07.2008 otsusega. Viimatinimetatud otsusega on aga kohtutäitur täitemenetluse lõpetanud TMS § 48 p 3 alusel seoses nõude, milleks oli hagi tagamise määruse täitmine, täitmisega. TMS § 49 lg 1 sõnaselgelt välistab hagi tagamise määruse täitmisel täitemenetluse lõpetamise korral keelumärke kustutamise avalduse esitamise.

7. Keelumärke kustutamise avalduse 08.01.2009 ajal oli Pärnu Maakohtu 17.06.2008 hagi tagamise määrus jätkuvalt kehtiv ja jäi kehtima ka 24.05.2011 kohtuotsuse tegemise järel. Keelumärke kustutamise avaldusega kohtutäitur sisuliselt tühistas hagi tagamise määruse, milleks kohtutäituri õigust ei ole.

8. Kohtutäituri väidab, et ta avastas tavapärase kontrolli käigus, et on täitemenetluse alustanud põhjendamatult, sest hagi tagamise määrus ei olnud jõustunud, määruses puudus viide selle viivitamata täitmise kohta ning määruse täitmist ei olnud tehtud ülesandeks kohtutäiturile, vaid määrusega nähti ette hagi tagamise määruse saatmine autoregistrikeskusele. Võttes arvesse kohtutäiturite üldist töömahtu, ei ole kohtu hinnangul veenev kohtutäituri väide selle kohta, et ta ilma konkreetse vajaduseta (näiteks võlgniku kaebuseta) teostab aeg-ajalt kontrolli juba lõpetatud (s.h täitmisega lõpetatud) täiteasjades menetluse alustamise õiguspärasuse kontrolli. Käesolevas tsiviilasjas ei ole täitetoimikus mingit märki sellest, et võlgnik täitemenetluse alustamist ja sõidukile keelumärke seadmist oleks vaidlustanud. Kohtutäitur teatas hagi tagamise määruse täitmisest ja keelumärke seadmisest kohtule ja sissenõudjale, aga keelumärke kustutamise avalduse esitamisest ja keelumärke kustutamisest kedagi peale võlgniku ei informeerinud. Nendel asjaoludel kohus leiab, et kohtutäituri poolt oleks keelumärke kustutamine õigusvastane ka siis, kui tõepoolest oleks täitemenetlus alustatud ebaseaduslikult.

9. Kohus leiab, et kohtutäitur alustas täitemenetlust Pärnu Maakohtu 17.06.2008 hagi tagamise määruse ja sissenõudja OÜ P-Trucks avalduse alusel õiguspäraselt. Kohtumääruses sisalduv korraldus saata määrus täitmiseks Eesti Riiklikule Autoregistrikeskusele ei välista kohtutäituri pädevust hagi tagamise määruse täitmisel. TMS § 2 lg 1 p 1 (määruse tegemise ja täitmise ajal kehtinud redaktsioonis) sätestas täitedokumendina muu hulgas viivitamata täitmisele kuuluva määruse tsiviilasjas. Määruskaebuses ei ole küll märgitud, et määrus on viivitamata täidetav, kuid määruses antud edasikaebekorra selgituses on viide, et määruskaebuse esitamine ei peata hagi tagamise määruse täitmist. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) § 468 lg 5 kohaselt kohtumäärus kuulub viivitamatule täitmisele, kui seadusest ei tulene teisiti. Hagi tagamise taotluste lahendamiseks on kohtule antud äärmiselt lühike tähtaeg – taotlus tuleb lahendada hiljemalt taotluse esitamisele järgneval tööpäeval. Kohtutäitur, kelle igapäevase töö hulka kuulub ka hagi tagamise määruste täitmine ja kelle pädevuses ning kvalifikatsioonis kohtul puudub alus kahelda, ilmselgelt on teadlik, et kiireloomulised hagi tagamise määrused on viivitamata täidetavad ka siis, kui kohtumääruses vastav märgi puudub.

Kohtutäituri õigust ja pädevust hagi tagamise määrus täita ei välista ka kostja viidatud TsMS § 387 lg 2 (17.06.2008 kehtinud redaktsioonis), mis sätestab, et hagi tagamise määruses tuleb märkida, kui määruse täitmiseks peab taotluse esitaja pöörduma kohtutäituri poole. Nimetatud sätte eesmärk on üksnes tagada, et hagi tagamisest huvitatud isik saab õigeaegselt ja viivituseeta teada, et ta peab määruse täitmiseks selle ise kohtutäiturile esitama. TsMS § 387 lg 2 kohtumenetlust reguleeriva sättena ei loo kohtutäiturile täitemenetluse seadustikust erinevat pädevust ning kohtumääruses kohtutäiturile viite tegemata jätmine ka ei piira TMS § 2 sätetest ja § 23 lg-st 1 tulenevat kohustust täitemenetlus läbi viia.

Eeltoodust tulenevalt on kohus seisukohal, et kohtutäituri poolt keelumärke kustutamise avalduse koostamine ja selle liiklusregistrile esitamine on õigusvastane.

10. Kostja leiab, et kahju ja kohtutäituri tegevuse vahel puudub põhjuslik seos, sest hagejale tekkis kahju sõiduki võõrandamise, mitte keelumärke liiklusregistrist kustutamise tõttu. Kohtutäitur on seisukohal, et tekkinud kahju eest vastutab OÜ Stegeman Ehitus juhatause liige Elvira Vares, kes oli teadlik keelumärke seadmisest ning kes esindas äriühingut sõiduki müügitehingus.

Vallasasja omand tekib vallasasja üleandmisega, kui pooled on kokku leppinud, et omand läheb üle omandajale (asjaõigusseaduse (AÕS) § 92 lg 1). Keelumärke seadmise ja selle kustutamise ajal kehtinud, Vabariigi Valitsuse 21.07.2005 määruse nr 197 „Riikliku liiklusregistri pidamise põhimäärus“ § 2 kohaselt pidamise eesmärk on arvestuse pidamine sõidukite (välja arvatud kaitsejõudude sõidukid), väikelaevade, alla 12-meetrise kogupikkusega laevade ja jettide, juhilubade ning muude juhtimisõigust tõendavate dokumentide, digitaalse sõidumeeriku kaartide

(edaspidi sõidumeeriku kaart) ja juhtide ametikoolituse üle. Põhimääruse § 6 lg 2 p 4 kohaselt peetakse sõidukite andmebaasis muu hulgas arvestust sõidukite kasutamisele ning käsutamisele seatud piirangute üle. Eeltoodust järelduvalt sõiduki käsutamise keelumärke liiklusregistris ei oleks küll välistanud sõiduki võõrandamist, kuid oleks takistanud sõiduki uue omaniku registreerimist liiklusregistris. Kohtu hinnangul on suurem osa elanikkonnast õiguskuulekad ja tegutsevad heas usus ning seega on väga suur tõenäosus, et käsutamise keelumärke oleks oluliselt takistanud sõiduki võõrandamise tehingu toimumist. Sellise järelduse õigsust tõendavad ka kohtule esitatud taotlus Eesti Riiklikule Autoregistrikeskusele (lk 18) ja müügileping (lk 19). Taotlusest nähtub, et taotlus registriandmete muutmiseks seoses omanikuvahetusega on koostatud ja registrile esitatud tegelikult 07.01.2009, Stegeman Transport OÜ andmete muutmise taotluse lahtris on esindaja allkirja juures kuupäev ilmselgelt ümber tehtud 07-st 09-ks. Samal lehel büroo töötaja märkuste lahtris toimingute vormistamise või sellest keeldumise kohta on kuupäev jäänud muutmata ning on maha kriipsutatud väljastatud registreerimistunnistuse number ED 053399. Selle kõrval on registritunnistuse number ED 053515. Samuti on muudetud müügilepingul kuupäev 07-st 09-ks. Sellest järeldub, et tegelikult toimus müügitehing juba 07.01.2009, samal päeval esitati ka omaniku andmete muutmise taotlus registrile, kuid uue registritunnistuse vormistamisel ARK büroo töötaja avastas käsutamise keelumärke. Kohus märgib siinkohal, et tõenäoliselt keelumärke kustutamise avalduse koostas kohtutäituri büroo töötaja võlgniku vastava pöördumise peale, kuigi täitetoimikus võlgniku pöördumise kohta infot ei ole. Tähelepanuväärne on, et kohtutäituri poolt kohtule esitatud täitetoimiku koopiat ei sisalda ka keelumärke kustutamise avaldust, selle on kohtule esitanud hageja, kes sai keelumärke kustutamise avalduse ARK-ist). Kuupäevade ülekirjutamine näitab seda, et Stegeman Transport OÜ ja Euro Electrics OÜ vahel ei oleks sõiduki võõrandamise tehingut keelumärke püsivalt korraldada.

11. Lisaks kohus leiab, et käsutamise keelumärke avalikus registris välistanuks sõiduki võõrandamisel selle heauskse omandamise ning tehing oleks tsiviilseadustiku üldosa seaduse (TsÜS) § 88 lg 1 alusel tühine ning vara tagasivõitmiseks täitemenetluses või pankrotimenetluses olnuks reaalne võimalus. Kohtutäitur heidab hagejale ette, et hageja vastavaid nõudeid ei esitanud ega tasunud pankrotimenetluse raugemise vältimiseks pankrotikulude ettemaksu. See annab kohtutäituri arvates aluse hagejale väljamõistetavat kahjuhüvitist VÕS § 139 lg 2 alusel vähendada 0 euron. Kohus leiab, et hageja on veenvalt põhistanud, et vaidlusalune vara oli pärast keelumärke kustutamist mitmekordselt võõrandatud ning viimane omandaja on heauskne, täitemenetluses kohtuotsust võlgnikul vara puudumise tõttu täita ei õnnestunud ning pankrotimenetluse kulusid ei nõustunud deposiiti tasuma ka suuremate nõuete omanikud. Nendel asjaoludel ei saa hagejale ette heita, et ta ta olemasolevale nõudele lisaks ei teinud täiendavaid kulutusi ilmselt ebaefektiivsete ja tulutute nõuete esitamiseks.

12. Õige ei ole kohtutäituri seisukoht, et käesolevas asjas oleks kahjulik tagajärg saanud ka ilma kostja õigusvastase teota, kuna kohus ei olnud 17.06.2008 määrust ARK-ile täitmisele saatnud, lisaks hageja ise ei kontrollinud kohtumääruse ARK-ile saatmist. Kohus selle seisukohaga ei nõustu. Kohtutäituri õigusvastaseks teoks oli keelumärke kustutamine, mitte täitemenetluse alustamine. Kuna kohtutäitur hageja avalduse alusel täitis hagi tagamise määruse, puudus hagejal vajadus kontrollida, kas ka kohus on hagi tagamise määruse registripidajale saatnud. Kuna kohtutäitur määruse täitis ja keelumärke oli liiklusregistrisse kantud, siis kohtu poolt määruse saatmata jätmise ei saanud keelumärke puudumisest tekkinud kahju tekitada.

13. Eeltoodu alusel kohus asub seisukohale, et kohtutäituri poolt õigusvastaselt koostatud keelumärke kustutamise avalduse tõttu sai võimalikuks tsiviilasjas 2-08-20037 hageja nõuet tagava sõiduki võõrandamine, sõiduki võõrandamise tõttu jäi kohtuotsus täitmata ning hagejale tekkis kahju summas 3505,40 €. Seega on kostja õigusvastane toiming põhjuslikus seoses hagejale kahju tekkimisega.

14. Kohus leiab, et kohtutäitur on kahju põhjustanud süüliselt. VÕS § 104 lg 2 kohaselt süü vormid on hooletus, raske hooletus ja tahtlus. Hooletus on käibes vajaliku hoole järgimata jätmine, raske hooletus on käibes vajaliku hoole olulisel määral järgimata jätmine ning tahtlus on õigusvastase tagajärje soovimine võlasuhte tekkimisel, täitmisel või lõpetamisel. Kohus leiab, et kuna täiteasjas ei ole tehtud täitemenetluse lõpetamise otsust sellisel alusel, mis võimaldaks keelumärke kustutamist, täitemenetluse aluseks olnud hagi tagamise määrus oli kustutamiseavalduse tegemise ajal jätkuvalt kehtiv, keelumärke kustutamisest sissenõudjale ega hagi taganud kohtule ei teatatud, siis on kohtutäituri büroo töötaja poolt keelumärke kustutamise avalduse vormistamine ja ARK-ile esitamine tahtlik õigusvastane tegevus. KTS § 9 lg 1 teise lause kohaselt vastutab kohtutäitur ka tema büroo töötajate poolt süüliselt tekitatud kahju eest.

15. Hageja esitatud väljatrükkidega veebilehel www.auto24.ee avaldatud sõidukite müügikuulutustest (II kd, lk 10 – 11) on kohtu hinnangul tõendatud, et vaidlusaluse sõiduki müümisel täitemenetluses oleks kohtuotsusega hageja kasuks väljamõistetud nõue täies ulatuses rahuldatud. Hageja märgib, avalikele registriandmetele tuginedes, et käesoleval ajal ei ole vaidlusalusel sõidukil DAF FT 95.430, registrimärgiga 502AVL, omanik OÜ Soojusekspert kasutus- ja käsutuspiiranguid ning sõidukil on kehtiv ülevaatus, mis näitab, et sõiduk on töökorras. Auto24 müügikuulutustes on vaidlusaluse sõidukiga sarnaste näitajatega veoautode DAF hinnad 18 300 € - 20 400 €. TMS § 76 lg 5 ja §82 järgi on täitemenetluses vallasasja enampakkumisel võõrandamise korral asja alghinnaks asja arestimisakti märgitud harilik väärtus. TMS § 82 lg 2 ja § 100 lg 5 annavad kohtutäiturile õiguse vara alla hinnata, kuid mitte rohkem, kui 25 % eelmise enampakkumise hinnast ning kuni 70 % esimese enampakkumise alghinnast. Seejuures tuleb enne hinna alandamist küsida ka võlgniku ja sissenõudja seisukohta. Eeldades, et täitemenetluses oleks sõiduki hinda enampakkumisel vähendatud maksimaalse 70% võrra, piisanuks hageja nõude 3505,40 € täitmiseks vähem kui 11 700 € suurusest alghinnast, mis on oluliselt väiksem, kui müügikuulutustest nähtuv keskmine turuhind. Lisaks on veenev hageja väide, et hinna olulisel alandamisel oluks hageja ise huvitatud sõiduki ostmisest. Eeltoodust järelduvalt ei ole põhjendatud kohtutäituri seisukoht, et nõude täitmine vaidlusaluse sõiduki täitemenetluses enampakkumisel müümise teel ei ole kindel ning seetõttu kohtutäitur kogu nõudesumma ulatuses kahju hüvitamise eest ei vastuta.

16. Kõike eeltoodut arvesse võttes kohus rahuldab hagi täies ulatuses ja mõistab kostjalt hageja kasuks välja kahju hüvitamiseks 3505,40 €.

17. Lisaks põhivõlale taotleb hageja viivise väljamõistmist VÕS § 113 lg 1 teises lauses sätestatud ulatuses, s.o. Euroopa Keskpanga refinantseerimisoperatsioonidele kohaldatav keskmine intressimäär enne iga aasta 1.jaanuari ja 1.juulit, millele lisandub 7 % aastas. Hageja on arvestanud viivist summaliselt perioodi eest kahju hüvitamise nõude tasumiseks kohtutäiturile määratud tähtpäevale järgnevast päevast 08.10.2011 kuni hagi 05.01.2012 esitamiseni. Samuti taotleb hageja alates hagi esitamisest mõista viivised välja protsendina põhivõlast. Kohtuistungil kohus tegi kindlaks, et hagiavaldusse kirjutatud arvutuskäigus on ekslikult märgitud vale põhivõla summa, kuid tegelikult on viivist arvatud põhivõla 3505,40 € järgi ning hagi esitatud viivisesumma 63,10 € on õige. Alates 01.07.2011 on VÕS § 113 lg 1 teises lauses nimetatud viivisemääraks 8 % aastas (0,02 % päevas). VÕS § 367 võimaldab viivisenõude koos põhivõudega hagiavalduses esitada selliselt, et taotletakse viivise, mis ei ole hagi esitamise ajaks veel sissenõutavaks muutunud, väljamõistmist mitte kindla summana, vaid protsendina põhivõlast. Seega hageja viivise nõue on põhjendatud, kohus rahuldab selle ja mõistab kostjalt hageja kasuks välja hagi esitamise ajaks sissenõutavaks muutunud viivise 63,10 € ja alates hagi esitamisest protsendina põhivõlast VÕS § 113 lg 1 teises lauses sätestatud määras.

18. TsMS § 173 lg 1 kohaselt kohus märgib menetlust lõpetavas kohtulahendis ka menetluskulude jaotuse menetlusosaliste vahel. TsMS § 162 lg 1 alusel jäävad menetluskulud kostja kanda, kuna kohus hagi rahuldab. Hagejal on õigus esitada kohtule taotlus menetluskulude

rahalise suuruse kindlaksmääramiseks koos kulude nimekirjaga 30 päeva jooksul kohtuotsuse jõustumisest alates.

19. Kohus leiab, et kostja poolt kohtule esitatud koopia Lõuna Ringkonnaprokuratuurile adresseeritud kuriteokaebusest (avaldus kriminaalmenetluse alustamiseks) seoses vaidlusaluse sõiduki võõrandamise ja Stegeman Transport OÜ raamatupidamises võõrandamistehingu kajastamata jätmisega ei oma käesolevas tsiviilasjas tähtsust ning kohus jätab kuriteokaebuse lisadega tõendina arvestamata.

20. TsMS § 442 lg 5 sätestab, et kohus lahendab kohtuotsuse resolutsiooniga muu hulgas veel lahendamata taotlused. Pooled on esitanud taotlused 19.07.2012 kohtuistungis protokollis parandamiseks. Kohus leiab, et tegemist on redaktsiooniliste parandustega, taotletavad parandused ei sisalda menetlusosaliste avaldatud olulisi seisukohti, mida kirjalikult ei ole esitatud. Kohtuistungis protokoll ei ole stenogramm. Poolte parandusettepanekud ei puuduta menetlustoimingu olulise käigu või muude asja lahendamise või võimaliku edasikaebamise seisukohalt olulise kajastamist. TsMS § 53 lg 4 teise lause alusel kohus jätab protokollis parandamise taotlused rahuldamata ning võtab poolte parandusettepanekud protokollis juurde.

Heli Käpp
Kohtunik